

Výroční zpráva Centra pro dokumentaci a digitalizaci kulturního dědictví

Veronika Chalupová

Obr. 1. Horní Krupka, kaple sv. Wolfganga. David Šťastný, 2025

V roce 2025 pokračovalo Centrum pro dokumentaci a digitalizaci kulturního dědictví při Filozofické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v realizaci dvou hlavních projektů, které byly zahájeny v předchozích letech a které představují stěžejní výzkumné a dokumentační aktivity pracoviště.

Prvním z nich je projekt programu NAKI s názvem „*Finis Confessionis*“. Baroko východního Krušnohoří. Sakrální stavby a umělecká výzdoba architektury a krajiny, jehož řešení započalo v roce 2023.¹ Cílem projektu je komplexně definovat a interpretovat roli sakrálních objektů v rámci náboženského a kulturního vývoje 17. a 18. století ve východní části Krušných hor. Centrum pro dokumentaci se na řešení projektu podílí především odbornou dokumentací a digitalizací vybraných sakrálních památek a jejich stavebně-historickou interpretací. V průběhu roku 2025 se činnost

Centra zaměřila zejména na kostel sv. Barbory v Hrobu, kapli sv. Wolfganga v Horní Krupce, kapli sv. Eustacha ve Mstišově a Svaté schody v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Krupce. U těchto objektů byly zpracovány půdorysné plány a proběhla podrobná inventarizace prvků, které přispívají k poznání stavebního vývoje jednotlivých staveb. Současně byl vytvořen z dochovaných stavebních plánů prostorový model zaniklého barokního kostela v Nakléřově, který musel v roce 1970 ustoupit plánovanému (ale neuskutečněnému) památníku Rudé armády.²

Druhým významným projektem, na němž se Centrum pro dokumentaci v tomto roce podílelo, je projekt *Region univerzitě, univerzita regionu*. Centrum v jeho rámci realizuje systematický výzkum, evidenci a dokumentaci prvků souvisejících s historickou těžbou uhlí. V tomto roce bylo primárním cílem vytvořit ucelenou databázi, která bude

¹ (DH23P03OVV028) Projekt je financován z účelové podpory z programu NAKI III – program na podporu aplikovaného výzkumu v oblasti národní a kulturní identity na léta 2023 až 2027.

² Více o aktivitách projektu na webových stránkách: „*Finis Confessionis*“. Baroko východního Krušnohoří. Sakrální stavby a umělecká výzdoba architektury a krajiny. Online. Dostupné z: <https://finis.ff.ujep.cz/aktuality.php>. [cit. 2025-10-13].

Obr 2. Hrob, kostel sv. Barbory. Jan Horák, 2025

sloužit nejen k odborným analýzám, ale i jako podklad pro budoucí památkovou ochranu či interpretaci těchto pozůstatků v krajině. Další z aktivit Centra v tomto projektu je dokumentace objektů a prvků, které byly v minulosti v souvislosti s těžbou transferovány. Součástí této činnosti je rovněž zkoumání možností jejich případného retransferu, tedy navrácení do krajinného kontextu, z něhož historicky pocházejí. V této souvislosti Centrum v tomto roce prohloubilo spolupráci s vedením města Most, které o problematiku transferovaných objektů dlouhodobě projevuje zájem. Společným cílem je hledání udržitelných způsobů, jak tyto památky znovu integrovat do současného kulturního a urbanistického rámce regionu.

Novým projektem, který byl v roce 2025 zahájen na Centru pro dokumentaci, je studentský grantový projekt SGS vedený Mgr. Monikou Starou s názvem *Odras průmyslových dějin Chabařovic v zahraničních pramenech*. Tento projekt tematicky navazuje na předchozí badatelskou činnost řešitelky, která se dlouhodobě věnuje výzkumu sídelního a urbanistického vývoje Chabařovic a jejich proměn v průběhu 19. a 20. století. Aktuální projekt rozšiřuje výzkumný záběr o analýzu zahraničních pramenů, které dokumentují průmyslové a hospodářské proměny Chabařovic v kontextu mezinárodních ekonomických vztahů a kulturních vazeb. Cílem je zachytit, jak byla průmyslová minulost města reflektována mimo české prostředí, a doplnit tak dosavadní poznání o nových,

Obr 3. Prostorový model zaniklého kostela sv. Josefa v Nakléřově. Model vznikl v rámci projektu NAKI „Finis Confessionis“. Baroko východního Krušnohoří. Sakrální stavby a umělecká výzdoba architektury a krajiny

komparativní rozměr. Součástí projektu je rovněž vytvoření specializované tematické mapy Chabařovic se zaměřením na průmyslové dědictví oblasti. Tato mapa, kombinující historické prameny, archivní materiály a současné terénní průzkumy, bude představovat cenný podklad pro další výzkum i pro prezentaci kulturního dědictví města v širším regionálním kontextu.

Vedle výše zmíněných výzkumných projektů se Centrum pro dokumentaci a digitalizaci kulturního dědictví při Filozofické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v průběhu roku 2025 podílelo také na realizaci několika menších zakázek, které měly převážně dokumentační a průzkumný charakter. Tyto zakázky financované jak ze soukromých, tak veřejných prostředků cílily především na stavební zaměření a odbornou dokumentaci historicky cenných objektů. Došlo tak například k stavebnímu zaměření roubeného klasicistního domu z 19. století v Zákupcích, č. ev. 5, nebo zaměření areálu klasicistního domu čp. 27 v Zubrniciích.

Zvláštní pozornost byla v rámci činnosti Centra věnována faře v obci Tišice, pocházející z konce 19. století. U tohoto objektu bylo provedeno kompletní stavební zaměření, které bylo doplněno o podrobnou stavebně-technickou zprávu. Tato dokumentace má mimo jiné sloužit jako podklad pro plánovanou rekonstrukci.

Obr 4. *Důl Julius III. V rámci projektu Region univerzitě, univerzita regionu je vytvářeno základní zaměření areálu.*
Jan Horák, 2025

Součástí dokumentačních aktivit Centra byl rovněž průzkum dvojice jámacích objektů v obci Smrčí v Libereckém kraji. Cílem tohoto průzkumu bylo vytvoření georeferencovaného mračna bodů a stavebních plánů, které umožní přesnou evidenci současného stavu objektů. Spolu s doprovodnou stavebně-technickou zprávou bude tato dokumentace sloužit jako podklad pro připravovanou opravu a konzervaci objektů, s ohledem na zachování jejich technického i historického charakteru.

V roce 2025 se Centrum pro dokumentaci rovněž podílelo na zpracování stavebně-historického průzkumu objektu čp. 35 v areálu zámku Ploskovice. Tento objekt, součást širšího areálu zámku, byl podroben detailnímu zaměření, popisu a analýze stavebního vývoje včetně archivní rešerše. Výsledky tohoto průzkumu přinášejí cenné poznatky nejen pro plánovanou obnovu objektu, ale i pro širší poznání stavebních proměn zámku a jeho hospodářského zázemí v průběhu 19. a 20. století.

Vedle řešení výzkumných projektů a realizace zakázek věnuje Centrum pro dokumentaci a digitalizaci kulturního dědictví při Filozofické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně dlouhodobě značnou pozornost také vzdělávací činnosti. Aktivně se podílí na výuce studentů, především oboru Dokumentace památek na Katedře historie, a to jak v rámci pravidelné semestrální výuky, tak prostřednictvím prakticky zaměřených workshopů a te-

rénních cvičení. Studenti se tak již v průběhu zimního a letního semestru účastnili terénních výjezdů, během nichž si osvojovali praktické postupy stavebního měření a skenování. Výukovým zázemím se stal zejména Státní zámek v Benešově nad Ploučnicí.

Vyvrcholením výukových aktivit Centra byla jako každoročně povinná odborná stavebně-historická praxe, která proběhla v letošním roce ve dnech 19.–28. května v areálu kláštera v Oseku. Celkem 29 studentů zde prohlubovalo své znalosti v oblasti geodézie, stavebního měření, skenování, inventarizace i vícenímkové fotogrammetrie. Praktická část výuky byla zaměřena na komplexní dokumentaci vybraných částí klášterního areálu. Stejně jako v loňském roce probíhal terénní výzkum v klášterních zahradách, přičemž letošní ročník se soustředil zejména na jižní část areálu, zahrnující mimo jiné dva historické pavilony a kapli Panny Marie.

Obr 5. Zákupy, č. ev. 5. David Skalický, 2025

Obr 6. Vytváření 3D modelu trpaslíka transferovaného ze zlikvidované obce Pruněřov na Chomutovsku

Obr 7. Zubrnice, areál objektu čp. 27. Jan Horák, 2025

Obr 8. Smrčí, jímací objekt. David Šťastný, 2025

Obr 9. Fotodokumentace objektu čp. 35 v Ploskovicích. Veronika Chalupová, 2025

Obr 10. Studenti při stavebně-historické praxi v areálu cisterciáckého kláštera v Oseku u Duchcova. Veronika Chalupová, 2025

Obr 12. Studenti při stavebně-historické praxi v areálu cisterciáckého kláštera v Oseku u Duchcova. Veronika Chalupová, 2025

MONUMENTORUM CUSTOS 2025/1
časopis pro památky severozápadních Čech
Ročník XVIII

Recenzovaný časopis pro kulturní dědictví, památkovou péči, archeologii a dějiny umění severozápadních Čech.

Vydává Univerzita Jana Evangelisty Purkyně
v Ústí nad Labem ve spolupráci s Národním památkovým ústavem, územním odborným pracovištěm
v Ústí nad Labem

Místo vydání: Ústí nad Labem
Číslo a datum vydání: 2025/1, 11/2025
Periodicita: 2x ročně

eISSN: 3029-8946 (elektronická verze)

Sídlo a IČ vydavatele:
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně
Filozofická fakulta
Pasteurova 13
400 96 Ústí nad Labem
IČO: 44555601
tel.: 475 286 411
e-mail: sekretariat.ff@ujep.cz
www.ff.ujep.cz

Sídlo a IČ spolupracujících organizací:
Národní památkový ústav
územně odborné pracoviště v Ústí nad Labem
Podmokelská 1/15
400 07 Ústí nad Labem-Krásné Březno
IČO: 75032333

© Filozofická fakulta, Univerzita J. E. Purkyně
v Ústí nad Labem

© Národní památkový ústav, územní odborné
pracoviště v Ústí nad Labem

Pokyny pro autory:
<http://mc.ff.ujep.cz/prispevky/pro-autory>

Redakční rada:
prof. PhDr. Ing. Jan Royt, Ph.D., předseda
Mgr. Tomáš Brož
Dr. Konstantin Hermann
PhDr. Marian Hochel, Ph.D.
Mgr. Eliška Nová, Ph.D.
PhDr. Kamil Podroužek, Ph.D.
Dr. Michael Strobel
Mgr. Petra Svobodová, Ph.D.
Doc. PhDr. Martin Trefný, Ph.D.
PhDr. Věra Vostřelová, Ph.D.

Redakce: Lukáš Sláma
Překlad: Anna Kinovičová
Korektury: Vendula Leiblová
Grafická úprava a sazba: Petr Tomas

Uzávěrka čísla 2025/1 byla ke dni 31. 3. 2025

Obrázek na titulní straně: *Chlumec, kaple Nejsvětější Trojice, klenební malby, východní část. Foto: Vít Honys 2024*

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Filozofická fakulta

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE
V ÚSTÍ NAD LABEM